

Zkouška z PVK Vybrané dějiny užitého umění I.,II., 2. ročník Bc. FUUD

Tématické okruhy, základní pojmy, literatura

1. KŘESŤANSKÁ ANTIKA 1. – 5. STOLETÍ

1.a. Vznik křesťanství a jeho šíření (kdy, kde, kam, kým, jak). Charakteristika kř.

Klíčové pojmy: monoteismus, judaismus, Christos – Kristus, apoštolové, christianizace, Bible, Nový zákon, apokryfní literatura, synkretismus.

1.b. Nejstarší kř. památky. Do r. 313.

Klíčové pojmy: katakomby, sarkofágy, vznik a vývoj kř ikonografie, symboly.

1.c. Kř. výtvarná kultura po roce 313. Odlišný vývoj na západě a východě po roce 395. Do r. 500. Významná kult. centra: Řím, Ravenna, Konstantinopolis, Soluň, západní Evropa, Sýrie, Egypt (Koptové). Kř. kultura mimo území Římské říše: Arménie, Gruzie, Irsko, Etiopie

2. PŘEDKAROLISKÉ OBDOBÍ. ZÁPAD EVROPY V 6. – 8. STOLETÍ

2.a. Rozpad Západořímské říše.

Klíčové pojmy: Germáni. Germánské náboženství. Germánské užité umění, christianizace Germánů. Vizigótské Španělsko. Ostrogótská a langobardská Itálie. Frankové a Merovejská kultura. Insulární kultura (Irsko a Británie). Vliv islámu (severní Afrika, Blízký východ, Španělsko)

2.b. Pronikání Avarů a Slovanů od 6. stol.

3. KAROLINSKÉ OBDOBÍ. 8. A 9. STOLETÍ.

3.a. Svatá říše římská jako pokus o vytvoření universální kř. říše podle antického vzoru. Císař. Papež. Vliv insulární a byzantské kultury. Expanze Franků do Itálie, do Saska a Podunají.

Klíčové pojmy: renesance. Karolinské užité umění. Klášterní dílny a skriptoria. Manuskripty. Cáchy, Remeš, Štrasburk, Trevír.

3.b. Vliv karolinské kultury na střední Evropu (Sasové, Slované).

4. BYZANTSKÁ KULTURA. 6. – 10. STOLETÍ.

4.a. Byzantská kultura jako pokračovatelka helénistické a římské kultury. Jihovýchodní Evropa, Turecko a Blízký východ.

Klíčové pojmy: byzantské užité umění. Manuskripty. Konstantinopolis, Soluň, Ravenna. Ikonoklasmus (obrazoborectví), ikonodulství (uctívání obrazů).

4.b. Vliv Byzance na západ Evropy (karolinské a otonské období, byzantská Itálie).

4.c. Vliv Byzance na kulturu Slovanů (Balkán, Velká Morava, východní Evropa)

5. OTONSKÁ KULTURA. 10. A 11. STOLETÍ.

5.a. Obnova Svaté říše římské.

Klíčové pojmy: Sasko. Porýní. Mohuč, Hildesheim, Reichenau. Vznik křesťanské Střední Evropy (Polsko, Maďarsko, Čechy). Vliv Byzance. Vpády Vikingů. Christianizace Skandinávie. Otonské užité umění. Manuskripty.

5.b. Vliv Otonské kultury na Čechy, Polsko a Maďarsko.

6. SLOVANÉ. 6.- 11. STOLETÍ.

6.a. Příchod Slovanů do Evropy. Západní, jižní a východní Slované. Slovanská výtvarná kultura a náboženství před přijetím kř.

6.b. Christianizace Slovanů. Vliv karolinské a otonské kultury na západní Slovany a byzantské na jižní a východní Sl.

Klíčové pojmy: Bulharsko. Velká Morava. Přemyslovské Čechy. Polsko. Kyjevská Rus. Vpád Maďarů v 10. stol.

Literatura:

Larousse. Umění a lidstvo. Umění středověku. Odeon.

Raněkřesťanské a byzantské umění. Artia.

Le Goff. Kultura středověké Evropy. Odeon.

Pfleiderer. Atributy světců. Unicornis.

Europas mitte um 1000 (katalog výstavy). Theiss.

Pijoan. Dějiny umění.

Dekan. Velká Morava.

Profantová, Profant. Encyklopedie slovanských bohů a mýtů. Libri.

Puhvel. Srovnávací mythologie. NLN.

Eco. Umění a krása ve středověké estetice.

Třeštík. Vznik Velké Moravy. NLN.

Spunar. Kultura českého středověku. Odeon.

Vybrané dějiny umění

Literatura k přednášce a semináři Výtvarná kultura raného křesťanství a raného středověku

Bible a ikonografie:

Pfleiderer- Atributy světců, Unicornis 1992

Remešová- Ikonografie a atributy svatých, Zvon 1991

Royt, Šedivá- Slovník symbolů, MF 1998

Lurker- Slovník biblických obrazů a symbolů, Vyšehrad 1999

De Voragine- Legenda aurea, Vyšehrad 1984

Von Allmen- Biblický slovník, Kalich 1991

Novotný- Biblický slovník, Kalich 1992

Schauber, Schindler- Rok se svatými, Karmelitánské nakl. 1997

Schweitzer- Zastánce kritického myšlení a úcty k životu, Vyšehrad 1989

Hall- Slovník námětů a symbolů ve výtvarném umění, MF 1991

Křesťanská antika:

Němec- Dějiny křesťanského starověku, MCM 1997

Vouga- Dějiny raného křesťanství, Vyšehrad 1997

Středověk:

Vopatrný- Keltská církev prvního tisíciletí a její spiritualita, Brno 2002

Koch- Evropská architektura, Ikar 1998

Beckwith- Early Medieval Art, Thames and Hudson

Europas Mitte um 1000, Band 1,2, katalog, Theiss+NLN, Stuttgart, Praha 2002

Střed Evropy okolo roku 1000, Theiss+NLN, Stuttgart, Praha 2002

Duby- Umění a společnost ve středověku, Paseka 2002
Eco- Umění a krása ve středověké estetice, Argo 1998
Panoffsky- Význam ve výtvarném umění, Odeon
Le Goff a kolektiv- Středověký člověk a jeho svět, Vyšehrad 1999
Le Goff- Kultura středověké Evropy, Odeon 1991
Le Goff- Středověká imaginace, Argo 1998

Středověká filosofie:

Boëthius- Poslední Říman, Vyšehrad 1982
De Libera- Středověká filozofie, OIKOYMENH 2001

Pohanská mytologie všeobecně:

Puhvel- Srovnávací mythologie, NLN 1997
Světové mytologie, Orbis 1973

Germáni:

Schlette- Germáni, Orbis 1977
Todd- Germáni, NLN 1999
James- Frankové, NLN 1997
Broendsted- Vikingové-Sága tří staletí, Orbis 1967
Svět Vikingů, KK 1998
Vlčková-Encyklopedie germánských a severských národů, Libri 2000
Kadečková- Soumrak bohů, Aurora 1998

Čechy a Slované:

Váňa- Svět dávných Slovanů, Artia 1983
Bažant- Umění českého středověku a antika, KLP Praha 2000
Třeštík- Počátky Přemyslovců, NLN 1997
Třeštík- Vznik Velké Moravy, NLN 2001
Třeštík- Myslití dějiny, Paseka 1999
Profantová, Profant- Encyklopedie slovanských bohů a mýtů, Libri 2000
Přemyslovský stát kolem roku 1000, NLN 2000
Střed Evropy okolo roku 1000, Theiss+NLN 2002

Byzanc:

Dostálová- Byzantská vzdělanost, Vyšehrad 1990
Kryštof- Byzantologie I, Pravoslav.bohoslov.fakulta Prešov 1995
Novotný- Světlo ikon, Refugium 1997
Žegin-Jazyk malířského díla, Odeon

Islám:

Korán, Academia 2000
Brend- Islamic Art, British Museum Press 1995

Přehled:

Mráz- Dějiny výtvarné kultury
Pijoan- Dějiny umění
Larousse- Umění středověku, Odeon 1969
Stadler- Dějiny sochařství, Rebo 1996
Dějiny architektury, Odeon 1993
Srový- Dobrodružství architektury, ABF-Arch 1999
Parker- Atlas světových dějin, KK 1999
Kolektiv- Evropa v proměnách staletí, Libri 1997
Geografický místopisný slovník, Academia 1992
Cunliffe- Historie světa, Columbus 1998
Kapesní atlas světových dějin, CKP 1989

Lahůdky:

Francastel- Figura a místo, Odeon
Huizinga- Podzim středověku, H+H 1999
Kybalová- Dějiny odívání-středověk, NLN 2001
Huxley- Nebe a peklo, Dharma Gaia-MaŤa 1999
Eco- Jméno růže
Eco-Baudolino, Argo 2001

Test z Vybraných dějin umění. Vyučující: J.Polanecký.

Příjmení:	Jméno:
Ateliér:	Ročník:

Na otázky odpovídejte stručně a výstižně, u vysvětlení pojmů můžete místo odborných definic použít vlastní slova. Kreslit možno.

- 1/ Od čeho je odvozeno slovo KŘESŤANSTVÍ?
- 2/ Kde a kdy křesťanství vzniklo a jak se šířilo?
- 3/ V kterých dnešních zemích (i mimo Evropu!) se nacházejí významné raně křesťanské památky?
- 4/ Co znamená pojem Křesťanská antika?
- 5/ Jaké jsou nejčastěji používané symboly v raně křesť. umění?
- 6/ Co je to IKONOGRAFIE? Jakou roli hrají ATRIBUTY svatých?
- 7/ Seřad'te podle časové posloupnosti tyto pojmy a uveďte k nim přibližné datování a zeměpisné umístění: Otonská kultura, Merovejská kultura, Křesťanská antika, Karolínská kultura.
- 8/ Co znamenají tyto pojmy?:
 - a- Baptisterium
 - b- Ikonoklasmus
 - c- Liturgické předměty
 - d- Westwerk
 - e- Nákončí
 - f- Relikviář
 - g- Manuskript

h- Kampanila

9/ Zařaďte časově a zeměpisně následující kulturní okruhy:

langobardský

asturský

koptský

10/ Na území jakých dnešních států se nacházejí tato města?:

a- Jeruzalém

b- Cáchy

c- Poitiers

d- Konstantinopolis

e- Soluň

f- Trevír

g- Řezno

h- Salcburk

i- Ravena

j- Štrasburk

k- Hildesheim

l- Hnězdno

11/ Kde se nacházelo centrum Velké Moravy (konkrétní lokality)?

12/ Charakterizujte stručně byzantskou kulturu a její význam a vliv na západoevropské umění.

13/ Co je to insulární umění?